

181. Perjantaina 13 päivänä joulukuuta 1996

kello 19.50

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Toinen käsittely

1) Hallituksen esitys laiksi Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön sekä siihen liittyviksi laeiksi 5729

Hallituksen esitys 184/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 45/1996 vp
Suuren valiokunnan mietintö 3/1996 vp

2) Hallituksen esitys laiksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 5730

Hallituksen esitys 232/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 41/1996 vp

Ensimmäinen käsittely

3) Hallituksen esitys Slovenian kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ”

Hallituksen esitys 234/1996 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 25/1996 vp

4) Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Israelin valtion välisestä assosiaatiosta tehdyn Euro-Välimeri-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 5730

Hallituksen esitys 235/1996 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 26/1996 vp

5) Hallituksen esitys eläkelaitosten vakavaraisuussääntöjen uudistamisesta ”

Hallituksen esitys 241/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 42/1996 vp

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Törnqvist.

Nimenuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysis-
tuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laiksi Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön sekä siihen liittyviksi laeiksi

Jatkettu toinen käsittely
Hallituksen esitys 184/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 45/1996 vp
Suuren valiokunnan mietintö 3/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 3, josta ilmenee, että suuri valiokunta on päättänyt yhtyä eduskunnan asiassa tekemään päätökseen.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Hallituksen esitys laiksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 232/1996 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 41/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 41. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 1, 7 f, 10 a, 12 c, 14, 17 ja 19 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

toisen lakiehdotuksen lakiteksti, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

kolmannen lakiehdotuksen 1, 16 e, 17 a, 28 b ja 64 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, neljännen lakiehdotuksen lakiteksti, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

viidennen lakiehdotuksen 1 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

kuudennen lakiehdotuksen 7 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

seitsemännen lakiehdotuksen 8 k §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

kahdeksannen lakiehdotuksen 7 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

yhdeksännen lakiehdotuksen 10 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

kymmenennen lakiehdotuksen lakiteksti, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys Slovenian kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 234/1996 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 25/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 25.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Israelin valtion välisestä assosiaatiosta tehdyn Euro-Välimeri-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 235/1996 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 26/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 26.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Hallituksen esitys eläkelaitosten vakavaraisuussäännösten uudistamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 241/1996 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 42/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 42.

Keskustelu:

Ed. Skinnari: Arvoisa puhemies! Eläkelaitosten vakavaraisuussäännösten uudistamista koskeva hallituksen esitys on erittäin tärkeä. Se on tullut tänne syyskauden loppuvaiheessa, mutta sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle tämä ei siinä

mielessä ole uusi eikä outo asia, että jo viime eduskunnan aikana, kun eläkevakuutusyhtiö Eläke Varman eli Ilmarisen ohella toisen suuren ympärillä alkoi olla fuusiotavoitteita, valiokunta käsitteli näitä kysymyksiä ja edellytti sitä, että hallitukselta tulisi ehdotuksia, joissa määriteltäisiin ne pelisäännöt, joilla nämä työeläkejärjestelmän kannalta tärkeät yhtiöt Suomessa voisivat toimia. EU-neuvotteluissa, Eta-neuvotteluissa Suomen työmarkkinajärjestöjen aktiivisen toiminnan ansiosta Brysselissä järjestelmä pidettiin itsenäisenä, ja siihen osittain liittyy tämä esitys.

Meillähän työeläkerahastot ovat erittäin merkittävä asia kansantaloudessa. Näiden esitysten valvonnan alaisuudessa on noin 150 miljardia markkaa. Työeläkerahastothan kaiken kaikkiaan ovat noin 200 miljardia, mutta kun eläkesäätiöitä koskevia säännöksiä ei tässä ole, mitä valiokunta mietinnössään, kuten tulen kertomaan, edellyttää, tässä on nyt kysymys noin 150 miljardista markasta. Myös kansantalouden ja valtion näkökulmasta työeläkeyhtiöt ovat erittäin tärkeitä, koska työeläkeyhtiöt ovat ostaneet valtion obligaatioita noin 120 miljardin markan edestä, joten tässä ollaan tekemisissä erittäin merkittävän asian kanssa.

Kun valiokunta alkoi asiaa käsitellä, me luonnollisesti pidimme erittäin tärkeänä sitä, että työmarkkinajärjestöt, jotka ovat halunneet itselleen tässä asiassa mahdollisimman paljon päätäntävaltaa, aikaisemmin paljon enemmän kuin nyky-Suomessa, olisivat näistä kysymyksistä yksimielisiä. Näin käytännössä on ollutkin. Palkansaajajärjestöt edellyttivät, että tämän asian yhteydessä selvitysmies Matti Louekosken tekemät ehdotukset eläkelaitosten hallinnosta, josta esityksessä on ensimmäisen lakiehdotuksen 7 luvun 8 §:ssä oleva säännös yhtiön johdosta ja siitä, miten se pitää käytännössä rakentaa, nämä molemmat esitykset tulisivat eduskunnassa käsiteltyiksi.

Toinen esitys tulee presidentin esittelystä ensi viikon perjantaina, ja valiokunta on saanut tietoonsa talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa olleen esityksen, joka on poliittinen sopimus. Se tyydyttää valiokunnan hallituspuolueiden edustajia, ja on myös selvitysmies Louekoskelta varmistettu, että tämä vastaa sitä esitystä, jonka hän on kompromissina tehnyt.

Mikään lopullinen ratkaisuhan tämä eikä Louekoskenkaan esitys ole, mutta ne ovat kompromissi siitä, miten eläkevakuutusyhtiön omistajien, jotka pääsevät suhteellisen pienellä pääomalla, 30—70 miljoonalla omistamaan, jos ote-

taan suurimmat yhtiöt, 15—50 miljardin markan taseilla toimivia eläkevakuutusyhtiöitä. Siis verrattain pienellä pääomalla ollaan mukana tähän mennessä kasvaneissa eläkevakuutusyhtiöissä, joiden taseet Ilmarisen osalta ovat noin 50 miljardia, Eläke-Varman osalta jonkin verran alempia ja Eläke-Sammon osalta runsaat 20 miljardia markkaa. Nämä ovat olleet ne syyt, että valiokunta verrattain lyhyessä ajassa oli valmis tekemään nämä ratkaisut.

Toistan vielä sen, että jo viime eduskunnan ja myös tämän eduskunnan aikana, kun jälleen Eläke-Varman ja erityisesti Eläke-Sammon osalta alkoi liikkua Helsingissä huhuja siitä, että tällainen fuusio olisi tavoitteena joillakin, valiokunta kuuli silloin tästä tilanteesta ministeriötä ja toivoi, että tällaista jättityöeläkevakuutusyhtiötä Suomeen ei perustettaisi.

Taustalla on se tosiasia, jonka valiokunta toteisi vuosi sitten joulukuussa, kun työeläkesäätiöiden, joiden hallinnassa olevat varat tai vastuut ovat noin yli 30 miljardia markkaa, käsittelyn yhteydessä valiokunta edellytti, että Suomessa on hajautettu malli. Eli työeläkevakuutusyhtiöistä yksikään ei saa olla liian suuri eikä saa syntyä tilannetta, jossa on pelkästään kaksi isoa, jotka voivat sopia muun muassa vakuutusmaksuista, vaan pitää olla hajautettu malli, johon kuuluvat eläkesäätiöt, työeläkeyhtiöt ja eläkekassat ja siten voi sanoa, että julkishallinnon puolella eduskunnan alaisena parlamentaarisesti valvottu kansaneläkelaitos. Nämä muodostavat suomalaisen sosiaaliturvan, ja rahoituksen kannalta, kuten sanottu, tämä on erittäin merkittävä asia.

Tässä valiokunnan mietinnössä, joka teille on sinne jaettu, todetaan valiokunnan kannanotoissa, että hallituksen esityksen tavoitteet saada aikaan vakavaraisuuden lisäämistä, sijoitustoiminnan monipuolistamista, tuottojen kasvattamista, takaisinlainaus markkinaehtoisemmaksi ja myös ulkomaiset sijoitukset ovat sinänsä kannatettavia. Tämä takaisinlainaus, joka vuosikymmenien kuluessa on ollut erittäin merkittävä erityisesti suurille yrityksille, esimerkiksi 70-luvulla ja jopa osittain 80-luvulla, jolloin inflaatio saattoi olla jopa 15 prosenttia, takaisinlainausprosentti oli noin 7. Käytännössähän se merkitsi sitä, että näitä eläkevaroja syötiin, kuten muistan valtiovarainministeriön eräässä selvityksessä todenneen. Kysymys oli aika huomattavista summista.

Mutta nyt kun ollaan tultu tilanteeseen, jossa pääomamarkkinat ovat vapautuneet, verolainsäädäntö ei suosi vierasta pääomaa, inflaatio on

pysähtynyt alhaisella tasolle, markkinakorot ovat alhaalla, valtio on velkaantunut, lainojen kysyntä on vaimeaa, niin on tämän takaisinlainauksen osaltakin tapahtunut niin, että sen kysyntä on pysähtynyt lähes kokonaan, ja siinä tarvittaisiin sen takia uudenlaisia, markkinaehtoisempia mahdollisuuksia.

Valiokunnan mietinnössä, kuten huomaatte, sivulla 3 olevassa ponnassa nyt samaan aikaan, kun tehdään entistä laajemmin mahdolliseksi, että myös työeläkeyhtiöt ovat pörssissä, on vastapaino, koska pörssiyhtiöihin osallistuminen merkitsee suurten yritysten omistamista: ”Valiokunta edellyttää, että hallitus pikaisesti selvittää yhteistoiminnassa työmarkkinajärjestöjen ja yrittäjäjärjestöjen kanssa pienyritysten työeläkelaitosten kautta tapahtuvan pääomahuollon kehittämisen. Huomiota on kiinnitettävä mahdollisuuksiin luoda pienirytyksiä varten tehokas tauskajärjestelmä.”

Käytännössä nimittäin pienet yritykset, jotka teoreettisesti ovat saamassa maksamistaan eläkevakuutusmaksuista esimerkiksi 100 000—200 000 markkaa vuodessa, eivät pysty tätä käyttämään. Koska tässä lisäksi tarvitaan pankkitakaus, nämä yritykset vakuuksien puutteesta eivät pankkitakausta voi saada. Niinpä nämä 100 000—200 000 markan rahoitukset pienille yrityksille jäävät käytännössä toteutumatta. Valiokunta on nyt edellyttänyt, että samaan aikaan kun mennään pörssiin — työeläkeyhtiöiden osalta tiettyyn rajaan asti, se on vain yksi vaihtoehto, eivät kaikki rahat voi olla pörssissä, vaan niitä pitää sijoittaa erilaisiin lähteisiin — sen vastapainoksi pienyritysten mahdollisuuksia takaisinlainaukseen tulisi muun muassa Suomen yrittäjien keskusliiton ehdotusten pohjalta selvittää.

Pörssiin meno saattaa aluksi tuntua ja sitä valiokuntakin selvitti. Me jopa kävimme pörssissä katsomassa, mikä tämän päivän tilanne siellä on. Nythän menestyksekkäät suomalaiset yritykset ovat yhä enemmän ulkomaalaisten omistuksessa. Esimerkiksi Nokia on tällä hetkellä noin 70 prosenttisesti ulkomaalaisten omistuksessa, se ei siis ole suomalaisten omistama yhtiö, vaan pääosin ulkomaalaisten omistama yhtiö.

Jotta nämä suomalaiset merkittävät yhtiöt säilyisivät suomalaisissa käsissä, siihen tarvitaan pääomia ja työeläkeyhtiöissä näitä on. Kuten sanoin, valtion obligaatioita työeläkeyhtiöt ovat ostaneet noin 120 miljardilla markalla, joten valtion omistamisessa työeläkeyhtiöllä on hyvin merkittävä osuus, mutta mikään kauhean mielikuvitusrikas bisnesshän ei ole se, että ostaa valtion

obligaatioita. (Ed. Tennilä: Mikäs niissä on vika-na?) — No, sanoin vain, ettei se ole kovin mielikuvitusrikasta. (Ed. Tennilä: On sentään vakava-rainen vaikei rikas!) — No, kyllä.

Mutta sitten on ulkomaille sijoittaminen. Voi sanoa, että aluksi, kun siitä pari vuotta sitten ensimmäisen kerran puhuttiin, tuntui siltä, että onko siinä nyt ainakaan mitään järkeä, että lähdetään ulkomaille. Valiokuntaa hyvin paljon rauhoitti se, että kuntien eläkevakuutus on kolme vuotta ollut ulkomailla verrattain suurilla panoksilla. He ovat kouluttaneet omaa henkilökuntaansa siihen, että ulkomailla pärjätään, jotta ei käy sillä tavoin kuin 80-luvun lopussa kävi, kun Suomi harjoitteli muutamalla sadalla lainatulla miljardilla ulkomaista valuuttaa siirtymistä vapaampaan pääomien liikkumiseen. Sehän oli elinkeinoelämän osalta katastrofi, kuten nykyinen ulkomaankauppaministeri eräässä televisio-ohjelmassa ennen vaaleja totesi. Tämä eduskunnalle tullut, korkoimen noin 100 miljardin markan lasku oli niin iso, että kansanedustajat eivät siihen koskaan ole pystyneet, vaan siihen tarvittiin asiantuntijoita. Tämä osoitti vain sen, miten vaikeita raha-asiat ovat myös ns. asiantuntijoille.

Kuntien eläkevakuutuksen osalta todettiin, että heillä on ihan selvä suunnitelma, miten asiassa edetään. Kuten tiedetään, Kuntien eläkevakuutushan on kuntien hallitsema laitos ja se myös itse hyväksyy omat menettelytapansa, omat eläkesäännöksensä kuntien työntekijöille. Siinä mielessä he totesivat, että heillä ei ole ollut näissä suhteissa mitään ongelmia. Joten tämäkin asia, joka todellakin tuntui aluksi hyvin epäilyttävältä ainakin pari vuotta sitten, ei sitä käytännössä ainakaan Kuntien eläkevakuutuksen komemusten perusteella ole.

Tärkeätä tässä on se, että sijoitustoiminnotkin ovat hajautettuja niin, että rahat eivät ole yhdessä paikassa. Kun vaihtoehtoja sitten käytiin läpi, yhtenä tärkeänä asiana valiokunta toi esille asuntotuotannon. Sitä muun muassa ed. Kuoppa, joka on jättänyt hylkäysesityksen, piti tärkeänä, ja siihen valiokuntakin sitten yhtyi. Sehän on vuosikymmenien kuluessa ollut aina se asia, johon silloin tällöin palataan. Asiantuntijakuulemisen pohjalta voitiin todeta, että asuntotuotanto on yleensä tuottava sijoitus, kun puhutaan pitkästä tähtäyksestä. Asumiseen nykypäivän Suomessa pitäisi enemmän panostaa. Työeläkeyhtiöillä ei tässä suhteessa tuntunut olevan mitään tätä vastaan. Tämä on yksi muoto sijoittaa näitä rahoja. Eläkesäätiöissä, joissa päätöksenteko on suhteellisen demokraattista siinä mielessä,

että henkilöstö näkee, mihin osana palkkaa maksetut rahat menevät, on hyvin paljon rakennettu suurten säätiöiden osalta vuokratuloja ja vuokra-asuntoja. Valiokunta haluaa nyt tätä erityisesti korostaa.

Lopuksi haluan todeta sen, niin Eläkevakuutusyhtiö Kansan kuin myös Apollon tapausten pohjalta, että eläkeyhtiöitten valvonta jälkikäteen on hyvin tärkeää, mutta tosiasia on tietysti se, että yhtiötä pitää hoitaa niin, että se toimii itsestään hyvin eli toimivan johdon, hallituksen ja hallintoneuvoston tulee toimia hyvin. Jälkikäteen näitä asioita yksin ei voida enää pelastaa.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on tällä hetkellä vakuutustarkastuksessa 14 henkilöä ja tätä määrää ei voida pitää riittävänä. Asiantuntemus näissä monesti vaikeissa asioissa on erittäin vaativa, vaatii korkeata ammattitaitoa, ja tähän valiokunta on mietinnön neljännellä sivulla kiinnittänyt huomiota ja tehnyt seuraavan ponnen: ”Valiokunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että vakuutustarkastuksella ja järjestelmän valvonnassa ja seurannassa on käytettävissä riittävät voimavarat ja asiantuntemus. Valiokunnalle on annettava selvitys uudistetusta lainsäädännöstä saaduista kokemuksista.”

Valiokunnan kokouksessa pari päivää sitten sovittiin ministeriön ja ministeri Sinikka Mönkäreen ollessa paikalla siitä, että eläkesäätiöihin tehdään ensi vuoden aikana vastaavat muutokset niin, että ne ovat tasavertaisessa asemassa työeläkeyhtiöitten kanssa ja viimeistään näitten asioiden yhteydessä ensi vuoden aikana tullaan näihin asioihin palaamaan.

Arvoisa puhemies! Nämä uudistukset ovat erittäin merkittäviä, mutta vielä toistan sen, että valiokunta on tällä vuosikymmenellä edellyttänyt, että tämä, nyt käsiteltävä hallituksen esitys ja ensi viikolla annettava selvitysmies Louekosken eläkelaitosten hallintoon ja päätöksentekoon puuttuva erillinen työeläkeyhtiötä koskeva laki pitää molemmat saattaa päätökseen ja tätä muun muassa palkansaajajärjestöt ovat edellyttäneet.

Ed. K u o p p a : Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen mukaan työeläkerahat lähtevät markkinavoimien kilpakentille, pörssiin ulkomaille, vuolemaan puuveitsellä kultaa suomalaisille eläkkeensaajille. Näinhän sitä voisi tulkita, kun hallituksen esitystä lukee ja myös kuuntelee puheenvuoroja, joita esimerkiksi valiokunnassa esitettiin. Tosin kaikki eläkevakuutusyhtiöitten ja muut asiantuntijat kyllä sanoivat, että puuveit-

sellä vuolemisessa on omat riskinsäkin, mutta he eivät kirjallisia lausuntoja antaneet ja yleensä ilmeisesti näin on, että vakuutusyhtiöt antavat mahdollisimman vähän sellaisia lausuntoja, mistä voisivat jossain vaiheessa joutua vastuuseen. Mielestäni tässä on syytä suurta varovaisuutta noudattaa.

Pörssiin menoa ulkomaille perusteltiin sillä, että me olemme nyt oppineet ulkomaisen sijoituspelin. En ole aivan vakuuttunut siitä, että oppirahat, ne miljardit, jotka suomalaiset yritykset kansainvälistyessään ovat maksaneet, varmasti ovat sillä tavalla muistiin jääneet, että uusia oppirahoja ei jouduttaisi maksamaan. On aina syytä muistaa, että kyseessä ovat suomalaisten työntekijöitten, palkansaajien, rahat, jotka on maksettu eläkevakuutusyhtiöille, että työntekijöille tulevaisuudessa maksetaan eläkettä silloin, kun eläkettä tarvitsevat.

Väkinin tulee vanha suomalainen sananlasku mieleen ja saattaisi olla kuitenkin paikallaan muistaa, että parempi pyy pivossa kuin kymmenen oksalla. On selvää tietenkin, että kun riski kasvaa, voi myös onnistua. Voi sieltä tulla paljonkin rahaa, mutta yhtä hyvin riski on myös siinä, että jos ei onnistuta, menee paljon rahaa. Valitettavasti Suomessa on kyllä esimerkkejä itse asiassa hyvinkin paljon, että on käynyt niin.

Olisi tietenkin varsin hyvä, että Kuntien eläkevakuutus onnistuisi ja menestyisi, ja tietenkin samaa on toivottava, jos eduskunta hallituksen esityksen hyväksyy ja nämä eläkevakuutusyhtiöt ulkomaille mahdollisesti pörssiin ja muihin sijoittavaihin rahojaan. Toivottavasti ne menestyisivät, ettei suomalaisten eläketurva siltä osilta joutuisi uhanalaiseksi. Eläkevakuutusyhtiöillä on tietenkin yhteisvastuusysteemi, mutta lasku ikävästi tahtoo aina kiertyä kuitenkin eläkemaksujen tai verojen muodossa tavallisten palkansaajien, kansalaisten, maksettavaksi.

Kun suurten voittojen toivossa suomalaiset eläkevakuutusyhtiöt sijoittavat ulkomaille pörsisijoituksiin, siinä on selvä vaara, että asuntorakennustuotanto voi jäädä hyvinkin lapsipuolen asemaan vallankin, kun lyhyellä tähtäyksellä tuotto ei varmasti ole sitä luokkaa, mitä ulkomaiset riskisijoitukset antaisivat. Tässä tapahtuu niin, että suomalaiset asunnontarvitsijat eivät saa kohtuuhintaisia asuntoja, suomalaiset rakennustyöntekijät eivät saa työtä ja elinkeinoelämä Suomessa kuihtuu siltä osin ja rahat ovat ulkoilla.

Kyseessähan nyt on noin 8—10 miljardia markkaa, jotka ollaan vapauttamassa sijoituk-

siin. Kuitenkin tämäkin rahamäärä on varsin suuri, jos se suuntautuu ulkomaille, pois Suomen kansantalouden käytöstä. Paljon pienemistä rahamääristä on väännetty kättä ja sanottu, että kyseessä on valtiontaloudelle tärkeä asia, ja nyt on kuitenkin varsin merkittävistä pääomista kyse. Kokonaispääomaan nähden tietenkin 8—10 miljardia markkaa ei ole mikään suuri asia, mutta kuitenkin kansantaloudessa sillä voitaisiin esimerkiksi, jos se voimakkaasti suunnattaisiin asuntotuotantoon, lisätä merkittävästi suomalaista vuokra-asutokantaa, parantaa työllisyyttä ja sitä kautta kansalaisten hyvinvointia.

Arvoisa puhemies! Asian kolmannessa käsittelyssä tulen esittämään lakiesityksen hylkäämistä ja tulen myös silloin esittämään tarkemmin lisäperustelut, joiden johdosta olen päätenyt siihen tulokseen, että tämä hallituksen esitys tulee hylätä. Vaikka valvontaa tehostetaan, niin se on jälkikäteistä valvontaa ja suoritetaan yleensä vasta silloin, kun virhe on jo tapahtunut. Se on ihan sama kuin Raha-automaattiyhdistyksen pajatsopelissä, että kun markka on sinne lyöty, se joko tuo tai vie. Näin siinä sitten käy. Sama se on tässäkin: Jos rahat on sijoitettu ja sijoitus epäonnistuu, se silloin vie.

Ed. L i n d q v i s t : Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys 241/96 vp on laaja kokonaisuus, jonka käsittelemiseen eduskunnassa olisi tarvittu riittävästi aikaa. Herääkin kysymys, onko tällä hetkellä eduskunnalla riittävästi aikaa näin laajaan lainsäädäntötyöhön. Tämän mittaluokan asian tuominen eduskunnan käsiteltäväksi vain parissa viikossa keskellä eduskunnan pahinta työruuhkaa on epäasiallista ja osoittaa hallituksen ylimielisyyttä.

Keskustan ryhmässä haluamme kiinnittää huomiota siihen, että yleisen käytännön mukaisesti vuoden alusta voimaan astuviksi tarkoitetut lait on tuotava eduskuntaan viimeistään loka-kuun loppuun mennessä. Nämä lakiesitykset annettiin 29.11. ja silloinkin ilman asiaan oleellisesti liittyvää eläkeyhtiöiden hallintoa koskevaa esitystä.

Menettelyn perusteella on aiheellista epäillä, että se on tarkoituksellista. Ei halutakaan, että kansanedustajat tietävät, mistä päätetään ja kuinka laajakantoinen päätös on. Tähän viittaa myös se, että käsittelyn kiireellisyyttä on perusteltu muuten uhkaamassa olevilla työeläkemaksujen nousuilla. On aiheellista kysyä, miksi sitten asiaa ei ole valmisteltu ripeämmin. Nyt työeläke-

maksun nousupainetta käytetään painostuskeinona eduskuntaa kohtaan. Tämäkään ei voi olla hyväksyttävää.

Maksujen korotuksella painostaminen herättää myös epäilyjä työeläkejärjestelmän rahoituksen kunnosta, mikä entisestäänkin korostaisi kriittistä ja perusteellista asiaan perehtymistä eduskunnalta, joka kuitenkin kantaa asiassa lainsäädäntövastuun.

Käsittelyssä oleva lakihanke on merkityksellinen kansantalouden, yritystoiminnan ja tulevien eläkkeiden rahoitusmahdollisuuksien kannalta. Kymmenien miljardien suuruisten eläkerahastojen hallinnon järjestämistavalla on suuri merkitys eläkemiljardien sijoituksia ohjattaessa. Kokeemukset työmarkkinajärjestöjen edustajien kyvystä hallita sijoitustoiminnan riskejä eivät välttämättä puolla niiden vallan kasvattamista. Periaatteellisesti tärkeitä kysymyksiä ovat tässä yhteydessä myös omaisuuden suoja koskevien seikkojen arviointi sekä yhtiöiden välisen tasa-vertaisen kilpailuaseman turvaaminen.

Mielestämme eduskunnan käsittelyn aikana ei ole ollut mahdollisuutta selvittää riittävästi kilpailuneutraliteettiin liittyviä kysymyksiä, puhumattakaan että olisi voitu laajemmin arvioida tehtävien muutosten yhteiskunnallisia vaikutuksia. Käytännössä ei ole ollut mitään mahdollisuutta selvittää mahdollisia muita malleja sijoitustoiminnan järjestämiseksi kuin lakiehdotuksessa esille tuotu tapa. Tällainen olisi ollut tarpeen paitsi tulevien eläkkeiden mahdollisimman hyvän turvaamisen vuoksi myös esimerkiksi sijoitustoiminnan monipuolistamisen näkökulmasta. Eduskunta ei ole voinut käytännössä riittävästi ottaa kantaa ja vaikuttaa keskeisiin seikkoihin. Lainsäätäjä on kuitenkin vastuussa lain seuraamuksista. Katsomme, ettei tätä erittäin merkittävää lakiehdotusta voida hyväksyä näin lyhyen käsittelyn pohjalta.

Arvoisa rouva puhemies! Edellä olevan perusteella ehdotamme, että hallituksen tulisiikin vetää eduskunnan käsittelystä pois eläkelaitosten vakavaraisuutta koskevat lakiehdotukset ja tuoda asia uudelleen eduskuntaan asianmukaiseen käsittelyyn, mikä merkitsee noin kahden kuukauden käsittelyaikaa.

Ed. T e n n i l ä : Rouva puhemies! On mahdollista, että rahastojen varojen sijoittaminen pörssiosakkeisiin Suomessa tai ulkomailla antaisi rahastoille paremman tuoton kuin takaisinlainausjärjestelmä. Samalla kuitenkin riskit kasvavat, mikä todetaan sekä hallituksen esityksen

perusteluissa että myös monissa asiantuntijalauseunoissa.

Toinen kysymys, joka minulla ainakin herää, on edelleen se, miten tämä EU-problematiikka tähän nyt asetetaan. Ehkäpä siitä kuullaan sosiaalivaliokunnan puheenjohtajan arvio. Jos nimittäin suomalaiset eläkevakuutusyhtiöt ryhtyvät nykyistä laajemmin toimimaan muiden vakuutusyhtiöiden tapaan sijoitustoiminnassa lyhytaikaisten tuottojen ja voittojen haalimiseksi, yhtiöiden asema saattaa minusta joutua EU:ssa uudelleen tarkasteltavaksi, kun ne todettiin tietynlaisiksi järjestelmiksi tässä aikaisemmin. Onko tämä asia selvitetty? Jos ei ole, niin sieltä sitten tuleekin ison luokan yllätys, kun ruve-taanakin koko hommaa panemaan uusiin puihin.

Minusta on parasta pysyä turvallisella tiellä ja se turvallinen tie on se, että asuntotuotantoon sijoitetaan näitä rahoja. Meillä on erittäin suuri tarve rakentaa. Meille pitäisi rakentaa nimenomaan hyvin vahva vuokra-asuntokanta, ja siihen tarvittaisiin myös ekstrarahaa, ja nyt sitä olisi tästä löydettävissä. Miksi ei ole suuntaudut-tu tälle tielle?

Ed. J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Me käsittelemme nyt erittäin isoa asiaa. Kyseessä on kymmenien miljardien suurusten eläkerahastojen uudelleenhallinnointi ja uudelleensijoittelu. (Ed. Skinnari: 150 miljardia!) Eduskunta on saanut tämän asian käsiteltäväkseen joulukuun alussa, ja muutamassa viikossa sosiaali- ja terveysvaliokunta ja muutamassa päivässä eduskunnan perustuslakivaliokunta on joutunut ottamaan asiaan kantaa. Eduskunta kokonaisuudessaan päättää tästä asiasta lähes sokkona. Minusta tämä on todella valitettavaa.

Kun asiaa käsiteltiin eduskunnan perustuslakivaliokunnassa, yhdessä vaiheessa sielläkin oltiin sitä mieltä, että tämän asian käsittely pitäisi siirtää eteenpäin niin, että valiokunnan jäsenet ja myös asiantuntijat voivat perehtyä tähän asiaan kunnolla. Tällä kertaa kävi niin, että useat asiantuntijat jopa kirjallisessa esityksessään mainitsivat, että eivät ole ehtineet kunnolla perehtyä tämän esityksen kaikkiin näkökohtiin, ja valittivat todella kovasti sitä, että siitä huolimatta tämä asia nyt päätetään.

Täytyy vain toivoa, että tämä päätös, mikä nyt kuitenkin täällä runnotaan läpi, on sitten hyvä ja oikea, mutta mikäli niin ei tapahdu, niin täytyy sanoa, että seurauksetkin voivat olla kyllä aika kovat.

Ed. P e r h o : Arvoisa puhemies! On tietysti valitettavaa, että tämä joudutaan viemään läpi kiireellä, mutta uskon, että muun muassa keskustapuolueella on varmasti on ollut halutessaan mahdollisuus perehtyä tämän asian valmisteluvaiheisiin pitkin syksyä. Uskon, että informaatiota on kyllä ollut saatavissa.

Tämän lakiesityksen taustalla on toimintaympäristön muuttuminen, ennen kaikkea se, että takaisinlainaustoiminta tämän kilpailukyvyttömän laskuperustekorona takia on ratkaisevasti vähentynyt. Yhtenä keskeisenä tarkoituksena on ollut se, että työnantajien ja myöhemmin myös palkansaajien yhdessä maksamia vakuutusmaksuja on voitu käyttää suomalaisen elinkeinoelämän ja tätä kautta myös työllistämisen edistämiseksi.

Yksi tärkeä näkökulma tässä uudistuksessa on se, että sillä odotetaan olevan myönteisiä vaikutuksia Suomen pääomamarkkinoiden kehittymiseen ja yritysten rahoitushuoltoon. Tämä kokonaisuus on rakennettu siten, että nimenomaan ne asiat, jotka nousivat esille Kansan ja Apollon yhteydessä, pyritään eliminoimaan ja toimintapääoman kasvattamisen kautta pyritään nimenomaan siihen, että vakavaraisuutta lisätään, luodaan riskipuskuri. Toisaalla sijoitustoiminnan monipuolistamisen kautta pyritään nimenomaan siihen, että tuotot kasvavat ja työeläkemaksujen kasvu pysyy kohtuullisena.

Ed. S k i n n a r i : Arvoisa puhemies! Täytyy muistaa ne epäkohdat, mitkä tällä hetkellä ovat olleet näissä järjestelmissä, muun muassa Yhteiskassa, joka oli Vakuutusyhtiö Kansan ongelma, ja se on tällä hetkellä eräässä toimivassa vakuutusyhtiössä. Näihin halutaan saada muutos. Samaten Eläke-Sammon tapahtumat vaikuttivat siihen, että halutaan saada hallintoon sellainen tilanne, että tämän tyyppisistä epävarmuuksista mahdollisimman pitkälle päästään.

Nämä ovat kuitenkin loppupelissä yksityisiä yrityksiä. Vakuutusyhtiöitä ei ole SDP:n vaatimuksen mukaisesti saatu yhteiskunnan haltuun, mutta ne ovat edelleen yhteiskunnan valvonnassa. Tässä nyt on työnantajapuoli saanut liikku-mavaraa ja palkansaajapuoli saanut hallinnon paremmaksi.

Tämä on nyt kompromissi, joka minun mielestäni kannattaa tässä tilanteessa ottaa niin kauan kuin se on mahdollista. Vielä pari vuotta sitten, kun valtiopäiväjärjestyksen perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta kuuli tästä tilanteesta, silloin työnantajat ehdottomasti vastusti-

vat, että hallintoon ei saa puuttua, vaan se ihan hyvin riittää, että tämä on näin. Nyt kun on tähän saatu tilaisuus, minusta tämä asia pitää tässä vaiheessa saattaa edes tämän tyyppisen järjestykseen. Nämä ihmiset hallinnossa, ovat he hallituksessa tai hallintoneuvostossa, toimivat tietysti ihan kuten missä tahansa yrityksessä sillä vastuulla, mikä heillä siellä on. Tässä suhteessa on haluttu nyt tehdä selvemmäksi omistajien, vakuutusnottajien ja vakuutettujen eli palkan-saajien asema. Tässä mielessä tämä on viety eteenpäin ja helmi-maaliskuussa viedään toinen osa.

Ed. P e h k o n e n : Arvoisa puhemies! Valiokunta painottaa riskien hajauttamista sellaisella tavalla, että varat ovat turvaavasti ja tuottavasti sijoitettuina. Se on minusta kyllä erinomaisen hyvä painotus. Mutta millaista on varma hajauttaminen? Muotoja hajauttamiseen on kyllä monenlaisia. Eräshän niistä on tunnetuimpia eli takaisinlainaus ja sehän oli aikoinaan erittäin hyvä asia. Siinähan ei takauksia tarvittu. Mutta nykyään se on kilpailukyvytön lähinnä korkopoliitiikan takia.

Täällä on puhuttu asuntoihin ja liikerakennuksiin sijoittamisesta ja sanotaan, että se on ollut hyvä lamankin aikana, kun ei ole jäänyt kiineitoja tyhjiilleen. Tämä ei kyllä täysin pidä paikkaansa. Tunnen erään eläkevakuutuslaitoksen asioita, ja kyllä siellä ainakin on liikerakennuksia tyhjiillään tälläkin hetkellä.

Myös ulkomainen sijoittaminen on tarpeen. Se on todella hyvä, mutta se on minusta se paikka, missä helpoimmin syntyy suuret riskit. On erittäin hyvä, kun on tehokasta tarkastusta ja valvontaa painotettu, ja tämä tuntuu minusta erittäin hyvältä.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! On tietysti riskitöntä vaatia sitä, että rahat säilytetään sängyn alla viljavakassa — vaikka voivat-han varkaat viedä ne sieltäkin, ei sen puolesta. Mitä tulee kansainväliseen sijoittamiseen, niin kyllä kai Cayman-saaren tapauksissa ja muissa olivat epärehelliset sijoittajat, jotka suomalaisia rahoja siellä sijoittivat. Tärkeintä oli tietysti saada aikaan, että ne kanavat, jotka sijoituksia suorittavat ja niitä vahtivat, valvovat ja toimittavat, ovat ammattitaitoisia ja vastuukykyisiä tahoja. Niinhän ei ollut Postipankin asioissa eikä ollut SKOPin asioissakaan sikäli kuin rahoja lomaparatiseihin säilöttiin. Siellä oli oma etu varmasti aika vahvasti taustalla.

Minä olen kuitenkin aina epäillyt ja vielä tänäkin päivänä epäilen eläkeyhtiöitä, onko niitä rahoja, 150 miljardia markkaa, säätiöllä 50 miljardia markkaa, loppujen lopuksi kaikkia olemassa. Ei tietenkään niitä rahana olekaan, vaan sijoituksina kiinteistöihin ja sillä tavalla. Onko niin onnellisesti käynyt, että näillä tahoilla ei ole samanlaisia tapauksia esiintynyt kuin Apollossa ja Kansassa ja muualla? Mutta aika sen tietysti näyttää. On se mahdollisuus, että kun siirrytään kansainvälisiin sijoituksiin, niin jos siellä on nyt jo 10 miljardin markan aukko, josta ei ole puhuttu, sehän on helppo selvittää ulkomaisissa sijoituksissa, sanotaan, että näin vain kävi huonosti näissä sijoituksissa: Nämä ovat kaikki tällaisia arvailuja, mahdoton sanoa, että mikä on oikea, mikä väärin, mutta tämä kuitenkin toteutetaan tällä kertaa ja ehkä se on sitten hyväksi.

Sosiaali- ja terveysministeri M ö n k ä r e : Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä on syytä lausua kiitos valiokunnalle siitä, että se on tarkom-kaasti ja nopeasti paneutunut tähän suureen asiakokonaisuuteen. Sitä on varmasti helpottanut se, että asiaa valmisteltiin huolellisesti eri osapuolien kanssa lähes vuoden ajan, ja siitähän se johtui, että kun valmistelemissä elimissä ei saatu yksimielisyyttä aikaisemmin aikaan, esitys tuli minunkin mielestäni ihan kohtuuttoman myöhään eduskunnan käsiteltäväksi, mutta toimintaympäristö myös nopeasti muuttui tänä aikana ja kiire tuli osittain siitäkin.

Täytyy muistaa, että vuosittain työeläkejärjestelmässä uutta sijoitettavaa tulee 14 miljardia markkaa, ja on suunniteltu, että osakesijoittaminen olisi aluksi vain jokin 2 miljardia markkaa, joten tässä ei suinkaan olla laittamassa kaikkia munita niin sanotusti samaan koriin, vaan etsitään lisätuottoja muuttuneessa toimintaympäristössä.

Vakuutusvalvonnalle tulee myös uusia väli-neitä, mistä vakuutusvalvonta on ollut tyytyväinen. Sillä tavalla myös ajantasaisvalvontaa voidaan parantaa eikä tapahdu pelkästään niin kuin ed. Kuoppa sanoi, että valvonta on aina jälkikä-teistä.

Minunkin mielestäni työeläkeyhtiöiden tulee sijoittaa asuntoihin tulevaisuudessakin. Ne ovat nytkin jo sijoittaneet, ja asuntoihin sijoittaminen on Suomessa aina pitemmällä aikavälillä ollut kannattavaa. Siinä mielessä valiokunta on kiinnittänyt aivan oikeaan asiaan huomiota. Nyt täytyy löytyä vain vielä uusia tapoja, miten työelä-

keyhtiöt voivat tulla mukaan vuokra-asuntojen tuotantoon.

Ed. S k i n n a r i : Arvoisa puhemies! Mitä tulee vielä asuntotuotantoon, niin silloin kun työntekijöille tuli TEL-maksu, siinä yhteydessähän palkansaajat edellyttivät, että nimenomaan työntekijöitten maksusta, joka nyt on kerryttänyt pitkälti yli 5 miljardia markkaa rahaa, pitää käyttää osa nimenomaan asuntotuotantoon. Se oli täällä muutama vuosi sitten erittäin keskeisesti esillä, ja niin kauan kuin työeläkerahastot ovat olleet, aina joku on jossain välissä vaatinut, että asuntotuotantoon pitää sijoittaa, jopa siinä onnistunutkin.

Postipankin esimerkki on tässä pyörinyt koko ajan, kun Postipankillekin New Yorkissa kävi niin, että 500 miljoonaa meni, mutta tämän tyyppiin johdannaisiin ei työeläkevaroja saakaan sijoittaa. Sen verran tässä on sosialistista otetta, että aivan business-systeemiin tätä ei voida tehdä, vaan sitä on asetuksella jaettu erilaisiin riskiluokkiin ja sitä kalliimpaa ja se on valvotumpaa, mitä riskialttiimpaa se on. Tällaiset johdannaiset ovat kiellettyjä, joten siinä mielessä tämä on koettu tehdä sellaiseksi, että riskejä ei nyt olisi, mutta ei sekään, ettei sijoiteta, välttämättä ole oikein. Jos ihan oikein muistan, niin silloin kun ei sijoitustoimintaa kovin paljon ollut ja inflaatio oli mitä oli ja takaisinlainausprosentti oli mitä oli, niistä rahastoista meni noin 20 miljardia markkaa, siis hupeni rahaa pois parinkymmenen vuoden aikana.

Ed. J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Ministeri Mönkäreelle haluaisin todeta, että on aivan oikein ja paikallaan, että hallintoa uudistetaan, valvontaakin tehostetaan ja uudistetaan ja sijoitustoiminnan mahdollisuuksiakin katsotaan, mutta silloin kun halutaan näille päätöksille tavallaan eduskunnan hyväksyminen ja siunaus, toki todella olisi asiallista ja minusta jopa perusteltua, että eduskunnalle annettaisiin niin paljon aikaa, että se ehtii nämä todella huolella katsoa eikä vain sokkona silmät ummessa, kuten nyt tapahtuu, paljolti nämä pykälät hyväksymään ja hyväksymään sen, mitä kaksikantaneuvotteluissa työnantaja- ja työntekijäjärjestöt ovat sopineet. Ilmeisesti on niin, että nämä ovat sopineet, valtiovalta on sen hyväksynyt ja nyt eduskuntakin sen sitten tulee hyväksymään. Me emme tiedä, kun emme ole ehtineet tähän tarkasti perehtyä, mitä tämä kaikkineen vaikuttaa ja olisiko mahdollista, että eduskunnassa olisi vielä

voitu joitakin pykälää parantaa niin, että tuotto olisi turvatumpaa, valvonta olisi tehokkaampaa ja hallinto olisi vielä parempaa kuin tänä päivänä on.

Ed. K u o s m a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Eläkerahojen sijoitustoiminnasta sen verran sanon, että minun mielestäni pitäisi pyrkiä sijoittamaan kotimaahan pääsääntöisesti, lähinnä yritystoiminnan elvyttämiseen. Sitä kautta me saisimme uusia työpaikkoja. Minusta on käsittämätön asia, että eläkerahoja sijoitetaan ulkomaisiin sijoituskohteisiin, lähinnä pörssiin, siinä mielessä, että jokainen aikaansa seuraava sijoittaja tänä päivänä näkee sen vaaran, joka nousee Japanista, kun Japanin talous on vaikeuksissa. Siellä on muutama pankki kaatunut ja koko ajan Japani kotiuttaa rahaa ulkomailta lähinnä Euroopasta ja Yhdysvalloista takaisin siinä tahdisa kuin tarvitsevat rahaa. Nyt kaikki tunnusmerkit ovat samanlaiset kuin 1927, että tulossa on suuri pörssiromahdus maailmassa. Toivon, että tämä romahdus ei tule jo tämän eduskunnan aikana.

Siinä mielessä olen ministeri Mönkärettä varoittanut, että minä vanhana sijoittajana ja liikemiehenä missään nimessä en lähde tänä päivänä pörssiin seikkailemaan, ja luulenpa vain, että virkamieskunnasta, mitä eri ministeriöissä on, joka on päättämässä luottamushenkilöiden kanssa sijoitustoiminnasta, ei löydy kovin kummoista asiantuntijaa tähän. Vieläkin varoittaisin menemästä eläkerahojen kanssa pörssiin tässä maailmantilanteessa.

Ed. T e n n i l ä : Rouva puhemies! Kyllä minäkin kovasti mietin, miksi suomalaisia eläkerahoja pitäisi laittaa ulkomaille. Ne ovat silloin poissa suomalaisesta tuotannosta ja investoinneista ja työllisyyden edistämisestä tässä maassa.

Ministeri Mönkäre totesi, että noin pari miljardia näistä rahoista, joita vuosittain lisääntyy, sijoitetaan. Minusta niiden oikea kohde on asuntotuotanto.

Ed. P e r h o : Arvoisa puhemies! Valiokunnassa kiinnitettiin ponsiesityksen muodossa huomiota nimenomaan pienyritysten rahoitusuuttoon ja mahdollisuuksiin takaisinlainaukseen, joka tällä hetkellä ontuu lähinnä riittävien vakuuksien takia. Me edellytimme, että hallitus pikaisesti selvittää yhteistoiminnassa työmarkkinajärjestöjen ja yrittäjäjärjestöjen kanssa pienyritysten työeläkelaitosten kautta tapahtuvan

pääomahuollon kehittämisen. Valiokunta esittää, että huomiota kiinnitetään mahdollisuuksiin luoda pienyrityksiä varten tehokas takausjärjestelmä.

Asiantuntijakuulemisessa ja projektin vetäjän Kari Puron lausunnoista kyllä kävi ilmi, että ulkomaille ollaan lähdössä hyvin varovaisin, pienin ja vastuullisin askelin. Näin olen ymmärtänyt. Arvio siitä, paljonko kaiken kaikkiaan osakesijoitusten osuus tulisi olemaan, on sellainen, että sen arvioidaan nousevan korkeintaan noin 15 prosenttiin ja tälle tasolle noustaan vähitellen 1—1,5 miljardin markan vuosivauhtia.

Kiinnitimme huomiota myös siihen, että vaakuutusvalvonnan tarkastuksissa pitää olla riittävät ja asiantuntevat resurssit, jotta myös tätä kautta riskejä voidaan ajoissa arvioida.

Ed. S k i n n a r i : Arvoisa puhemies! Helposti tulee semmoinen kuva, että työeläkeyhtiöiden hallinnossa olisi toimitusjohtajia ja luottamushenkilöstöä, jotka hyvin mieluusti ottaisivat nyt heti riskin, kun tämä on käytännössä mahdollista. Mutta kyllä minä luulen, että toimitusjohtajat haluavat pitää omasta paikastaan kiinni. Jos siellä on 100 miljoonaa menee, niin kyllä varmaan tulee toinen toimitusjohtaja siihen firmaan ja saattaa olla, että hallituskin muuttuu. Ei tämä nyt ihan sellaista ole, mistä tässä annetaan kuva.

Jos ulkomaisista sijoituksista ollaan epävarmoja, niin kuin on tietysti aiheellista olla, niin kannattaisi nyt omassa kotikunnassa ottaa esille se, että Kuntien eläkevakuutuksessa on tätä tehty kolme vuotta ilman mitään laajempaa yhteiskunnallista keskustelua. Minusta tuntuu, että siinä keskustallakin voisi olla aika suuret mahdollisuudet auttaa tätä keskustelua, koska keskustalla on suhteellisen vahva asema Kuntien eläkevakuutuksessa, koska se on vahva myös kunnissa.

Kyllä nämä ihan vilpittömällä mielellä väittivät, että he ovat tähän asiaan kouliintuneet ja he tässä pärjäävät, kun tätä kysyttiin. Samaten pörssissä pari päivää sitten, kun pörssin johtajalta kysyin, miten hän nyt itse arvioi, miten me suomalaiset oikein tässä pärjäämme, koska epäonnistuttiin täysin surkeasti 80-luvun lopussa, kyllä hän oli sitä mieltä, että meidän tasomme on noussut. Silloin oli kavereita, jotka pikakouluttivat itsensä jonkinlaisiksi asiantuntijoiksi, ja jälki oli sen mukainen. Mutta emme me suomalaiset ole sen tyhmempiä kuin eurooppalaiset muutoinkaan, kyllä me opimme näitä asioita.

Ihan aiheellisia nämä puheenvuorot ovat, mutta minä nyt edelleen toistan sen, että noin

viiden vuoden aikana valiokunta on seurannut hyvin tarkkaan, mitä tässä on tapahtumassa, ja vaatinut juuri edes jonkinlaisia askelia pelisääntöihin, että eläkevakuutusyhtiöiden tilanne ei olisi sellaista villiä länttä kuin tähän mennessä on ollut.

Ed. S. K a n e r v a : Arvoisa puhemies! Vuodesta 93 lähtien eläkeläisiltä on leikattu indekseinä erilaisin keinotekoisin menetelmin joko niin, että luvuttuja indeksejä on peruutettu tai julistamalla nyt myöhemmin vanhemmat eläkeläiset syöpöiksi noudattamalla heihin elinkustannusindeksiä palkkaindeksin sijaan, vaikka lain mukaan kai pitäisi käyttää puolikas indeksiä tai keskiarvoa.

Joka tapauksessa siinä valtavassa summassa, joka on tähän päivään mennessä kerätty, arviolta 160 miljardia markkaa, jotkut sanovat, että enemmänkin, niistä eläkevastuista valtionosuus on vain 20 prosenttia, miljardin verran. Jos nämä pantaisiin maksuun eläkeläisille, se olisi todella tehoelvytystä maassa ja valtion panos olisi vain miljardi. Jokainen osaa laskea, että kun verottaja alkaa siitä kerätä, niin ei tarvitse paljonkaan panna prosentteja, kun helposti verottaja saisi toisen miljardin siinä lisää. Siinäpä hyvä keino kerätä yksi miljardi. Parempi olisi elvyttää tällä lailla, kuin että alettaisiin kollektiivista peliä pelaamaan. Kyllä eläkeläiset sitten itse osaavat panna rahansa vaikka RAY-pajatson, jos heillä semmoisia haluja on.

Ed. K u o s m a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Skinnarille olisin sen verran neuvonut pörssin toimintaa, kun hän kertoi, että viisi vuotta on valiokunnassa seurattu ja toimitusjohtaja on ammattimies, niin käytännössä pörssihän tyhjени, kun rahamarkkinat vapautuivat, näin yksinkertaisesti. Jos vaikka esimerkin otan Nokian, kun se on iso lippulaiva meillä. 8 miljardilla esimerkiksi ostetaan Nokiaa, ulkomaista tänään. Nokian hinta oli silloin 90 markkaa. Sitten se nousi tuhanteen markkaan. Sen jälkeen otettiin 26 miljardia pois rahaa ja Nokian kurssi putosi 176 markkaan.

Minä kysyn ed. Skinnarilta, missä toimitusjohtajan asiantuntemus on siinä, kun ulkomaiset sijoittajat ottavat rahansa pois. Tällä tavalla se pörssi elää. Ei sellaista vartijaa pörssille ole, joka tämän pystyy sanomaan, minä päivänä ulkomaiset sijoittajat ottavat pörssistä rahansa pois. Tällä tavalla meidän isänmaamme köyhtyy. 50 vuoden työpanos hävisi viiteen vuoteen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Täysistunto lopetetaan kello 20.50.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. _____

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 21. _____
